

1. Dvadeset i sedam susjedstava / Twenty Seven Neighbourhoods

27 + Rijeka = Europa

Europska unija se tijekom godina vrlo brzo širila i sada s Hrvatskom kao posljednjom prinovom obuhvaća 28 država članica. Napori i izazovi integracije su očiti. Razvoj pretpostavljenog europskog identiteta pokazao se složenijim nego se činilo.

Europa se sve teže može nositi s različitim kulturama, tradicijama i navikama. Europska unija najsloženiji je politički ekosustav na svijetu. Je li EU dosegnuo svoje granice i izgubio sposobnost da se nosi s razlikama? Mogu li susjedstva, kao osnovne društvene jedinice urbanih i ruralnih područja, premostiti ta ograničenja i uspostaviti mrežu odnosa i kulturnih susreta s drugim europskim susjedstvima? Taj izazov stavljamo pred sebe, svoja susjedstva i svoje susjede diljem Europe.

Kroz trud i suradnju Europa može izgraditi novi identitet temeljen na lokalnim i regionalnim inicijativama. Mjesto na kojem živimo i radimo prirodna je ishodišna točka za svakog građanina. Upravo se u susjedstvima postiže kulturna suradnja i sudjelovanje na najintenzivniji način. Briga oko transnacionalnih i lokalnih identiteta pravo je značenje pojma *među//lokalno*.

STRATEŠKA PARTNERSTVA

Glavni domaćin projekta: Agencija Rijeka 2020, s imenovanim voditeljem programskog pravca. Podrška programa *Rijeka Resource*

Lokalni partneri: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu Primorsko-goranske županije, Odjel gradske uprave za kulturu Grada Rijeke, sve veći broj udruga koje potječu iz zajednica

Europski partneri: Europske prijestolnice kulture 2018 (Leeuwarden, Valletta), 2019 (Matera, Plovdiv), 2020. (Irska), 2021. (Rumunjska, Grčka), Agenda 21 za kulturu i UCLG – mreža gradova, lokalnih i regionalnih uprava, Interkulturalni gradovi – Vijeće Europe, EUNIC – Europska mreža nacionalnih instituta za kulturu

Dodatni izvori financiranja: Europski strukturni fondovi: ESF, ERDF, EAFRD, Europa za građane, lokalne tvrtke, lokalne turističke zajednice, lokalne gradske uprave.

IMPULS

Susjedstvima diljem Rijeke i Primorsko-goranske županije nedostaje lokalnih kulturnih centara i razvijenih modela za građane. Ona još uvijek nisu dovoljno spremna za prihvat neočekivanih impulsa, za dijeljenje s drugim europskim susjedstvima, koji su udaljeni, ali suočeni sa sličnim izazovima.

27 susjedstava pruža višestruke mogućnosti za praksu razmjene koja se proteže diljem čitave Europske unije, pri čemu se stvaraju neformalne mreže kulturnih aktivnosti između susjedstava, koje će potrajati i nakon 2020. godine. Impuls je razvoj vještina u zajednici potrebnih i Rijeci i čitavoj Europi. Dijeljeni prostor.

LOKACIJE

27 odabranih susjedstava – kvartovi, manji gradovi, sela, otoci – u Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji. U planinama, na obali ili na rubovima grada.

Ona su u paru s 27 drugih susjedstava, tako što je svako susjedstvo iz druge članice EU-a. Odabir se vrši u suradnji s 27 partnerskih organizacija iz svake države. U nekim ćemo državama surađivati s gradovima imenovanim Prijestolnicama kulture od 2019. do 2021. godine, a u drugima s organizacijama ili umjetničkim centrima pozvanim na sudjelovanje.

Susjedstva će se povezivati na temelju konkretnih kriterija – organizacijskih kapaciteta, lokalnih skupina koje preuzimaju vlasništvo nad projektom, dinamične lokalne kulture – ali ne uvijek zbog sličnosti. Razlike i kontrasti će se poticati.

Neka susjedstva iz projekta Rijeka 2020 već su definirana i upoznata s planovima.

Pehlin, s aktivnom romskom zajednicom; **Turnić**, s visokim neboderima iz 60-ih i 70-ih godina; novoizgrađeni **studentski kampus** (Sveučilište u Rijeci), koji neprestano raste; gradska četvrt **Baredice**; otoci **Unije** i **Susak**. Ta susjedstva zajedno već pokazuju raznolikost ljudi i prostora koja Rijeku i Kvarner čini onime što jesu.

Preostala susjedstva odabiru se otvorenim pozivom, u kojemu susjedstva moraju pokazati svoju želju i angažiranost za međunarodnu suradnju. Samostalno se nominiraju i sudjeluju u kulturnom mapiranju. Efekti ovog procesa prelijevaju se na druge zajednice, što projektu omogućuje daljnji utjecaj i održivost.

VREMENSKI OKVIR

[ri:map] rujana 2016. – prosinac 2017.

- ▶ identifikacija svih 27 susjedstava-domaćina u Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji; uključuju se stručnjaci, a fokus je na kulturnim kompetencijama.
- ▶ identifikacija svih gostujućih susjedstava, po jednog iz svake od preostalih 27 članica EU-a, u suradnji s našim europskim partnerima: putem mreže lokalnih uprava, lokalnih umjetničkih udruga, drugim europskim prijestolnicama kulture, veleposlanstvima/konzulatima.
- ▶ oblikovanje i provedba stranice Susjedstva na Internetu, s naprednim interaktivnim funkcijama.

[ri:learn] i [ri:invent] 2017–2019

- ▶ izgradnja kapaciteta susjedstva; podrška lokalnim organizacijama, prakse, radionice.
- ▶ obnova i kulturno recikliranje malih kulturnih centara. Razvoj zaposlenika.
- ▶ putovanja timova iz susjedstava diljem Europe kako bi se susreli sa svojim partnerskim susjedstvima

[ri:build] 2019–2021

- ▶ *Festival susjedstva* – jednom godišnje tijekom triju godina (2019., 2020., 2021.)

AKTIVNOSTI

27 susjedstava započinje autorefleksijom zajednice, koja se odvija uz pomoć stručnjaka i umjetnika. U složenoj mreži sastanaka, susreta i intervjua zajednica definira svoje potrebe i ideje. Osmišljava se i pokreće projekt **Susjedstva na Internetu**, zajednička multimedijaska internetska stranica s najmodernijim interaktivnim funkcijama. Internetska stranica se koristi u promotivne svrhe, a što je još važnije, i za predstavljanje različitih aspekata života u susjedstvu, amaterske video-uratke, video-*chatove* i virtualne susrete. Radi se o ključnom alatu za takve složene odnose, s 28 država × 2 susjedstva × 15 udruga/škola/grupa, što uključuje **više od 840 istovremenih odnosa**.

U razdoblju od 2017. do 2019. godine održavat će se čitav spektar lokalnih događaja, rezidencijalnih boravaka, radionica, izložbi i anketa: u **3 godine na 27 lokacija × 4 događaja/suradnji, to je najmanje 324 susreta uživo**.

Timovi iz susjedstva posjećivat će svoje partnere diljem Europe, u ciljanim i dobro pripremljenim programima mobilnosti s lokalnim korijenima. Autobusom i vlakom Riječani moraju iskoračiti iz svoje zone ugodne i upoznati drugačiju stvarnost.

I konačno dolazimo do niza *javnih događaja velikog opsega*, **Festivala susjedstva**. Svake se godine predstavljaju rezultati devet tekućih razmjena. Pozivi se šalju gostujućim europskim susjedstvima, umjetnicima, aktivistima i udrugama, koji zatim borave u Rijeci tijekom desetodnevnih festivala svakoga proljeća od 2019. do 2021. godine. Festival koji uključuje niz gastronomskih aktivnosti usmjeren je prema uzvanicima i održava se u devet istaknutih susjedstava, uz razmjenu iskustava, izlaganja, koncerte, izložbe i debate.

Svaki **Festival susjedstva** obrađuje jednu od tema koncepta: **Voda, Rad ili Migracije**. Na kraju trogodišnjeg festivalskog ciklusa predstavlja se svih 27 partnerstava.

PRIDRUŽENI PROGRAMI – NEKI PRIMJERI

Izmještena povijest (gradska četvrt Baredice)

Dva susjedstva obogaćuju se umjetničkim intervencijama. U tome sudjeluju dva tima: **kreativni kolektiv Kombinat** (HRV) i **Fundacija Sonda** (SLO). Riječki tim posjećuje Maribor, a mariborski tim posjećuje Rijeku – nekoliko posjeta u trajanju do tjedan dana. S lokalnim stanovnicima istražuju “male herojske” epizode iz povijesti susjedstva, priče koje mogu ponijeti natrag u svoja vlastita susjedstva.

Otoci (Unije i Susak)

Istraživat će se partnerstvo s otočkim zajednicama Grčke, Cipra ili Malte, kao i s otocima iz Baltičkog i Sjevernog mora. Emigrirane zajednice, prirodna infrastrukturna ograničenja, sezonski turizam, nove tehnologije koje “prekidaju” izolaciju, lokalna hrana i proizvodnja.

Neboder (Čandekova)

Čandekovu ulicu, koja je izabrana kao primjer tipične riječke socijalne izgradnje, s neboderima iz šezdesetih godina većinom naseljava radnička klasa. Ta je ulica također prepoznatljiva po svojoj angažiranoj zajednici koja se vrlo često okuplja oko umjetničkih aktivnosti. Istražuje se partnerstvo između lokalne umjetničke udruge *Movi se* i slične zajednice iz Marseillea.

Eko-susjedstvo (Drenova)

Jedna od najvećih riječkih četvrti aktivno se okuplja oko nekoliko lokalnih inicijativa namijenjenih očuvanju prirodnog naslijeđa i biološke raznolikosti susjedstva kako bi se održala “zelena pluća grada”. Partnerstvo sa sličnom četvrti iz Göttingena

(NJEM), u kojoj se nalazi poseban oblik društvenih/interkulturalnih vrtova. **Partneri:** Dobrovoljno vatrogasno društvo Drenova, Mješoviti pjevački zbor DVD Drenova, Udruga Bez granica, Udruga Dren, Aktiv žena, Klub umirovljenika Drenova, sportski penjački klub Ri rock climbing itd.

Nomadi (Pehlin)

Riječka romska četvrt povezuje se s romskim stanovnicima grada Usti nad Labem suradnjom među školama, udrugama i umjetnicima. **Partneri:** Udruga Oaza, Osnovna škola Pehlin.

Kampus (studentski kampus, Sveučilište u Rijeci)

Novi riječki kampus još je uvijek djelomično izoliran. U partnerstvu s uspješno integriranim urbanim sveučilišnom kampusom iz drugog europskog grada istražuju se načini srastanja s gradom koji ga okružuje. **Partneri:** Sveučilište u Rijeci i Grad Rijeka.

LOKALNI ANGAŽMAN

Glavni cilj projekta je povećanje angažmana lokalnih zajednica. One se samostalno mapiraju, predstavljaju i odabiru svoje partnere. Isto tako, poboljšavaju lokalne kulturne centre, komuniciraju i koordiniraju aktivnosti na **Kvartovskoj mreži**. Lokalne tvrtke uključene su kao sponzori, domaćini, ali i pružatelji usluga, jačajući time kapacitet primanja posjetitelja.

POTENCIJALNI UČINAK

27 kvartova/gradova/sela će do kraja 2020. godine imati uspješne lokalne kulturne centre koje će voditi obrazovano osoblje (volontersko ili profesionalno), a podršku će im pružati **Rijeka Resource**.

Razvija se i održava stranica **Susjedstvo na webu**, funkcionalna platforma za unakrsnu suradnju i nastavak razmjene, izravno iz jednog u drugo susjedstvo.

Zajednice koje nisu odabrane za petogodišnji program bit će uključene kroz druge programe koje pokreću regionalna kulturna uprava, prema praksi **27 susjedstava**, koja je osmišljena kao model i praktikum za kulturne aktivnosti u zajednici.

Projekt **Rijeka Resource** aktivan je od svojih početnih faza i nastavlja pružati podršku razmjenama, posebno na području razvoja publike i tehničkih/prostornih kapaciteta.